

V listopadu 1918, tedy po čtyřech letech, třech měsících a dvou týdnech, skončila první světová válka. Konec války s sebou přinesl rozpad říše habsburské dynastie. Národy žijící v rakousko-uherské monarchii získaly samostatnost ve formě nezávislých národních států. Jedním z těchto nových států objevivších se na poválečné mapě střední Evropy bylo i Československo. Ustavením Československé republiky v letech 1918 a 1919 (s konečnou platností potvrdila existenci samostatného československého státu mírová konference v Paříži) byl splněn základní cíl tehdejší české politiky, tzn. obnovit existenci českého státu, jež byla před staletími násilně přerušena. Samostatný stát však nyní vznikl v hranicích, které neodpovídaly rozsahu českého státu v žádné historické etapě jeho vývoje. Československá republika vznikla spojením Čech, Moravy a tzv. rakouského Slezska, známých jako české nebo také historické země, jež byly do konce první světové války součástí rakouského Předlitavska, a Slovenska s Podkarpatskou Rusí, které do té doby patřily ke starému Uherskému království.

Základním cílem mé práce se tak stala snaha zmapovat, jak česká politika v průběhu boje za samostatný stát uvažovala o potenciálním státním teritoriu a jaké ambice v tomto směru měla. Konkrétní územní zisk však nebyl závislý jen na vůli české politiky, ta musela brát v potaz i postoj ostatních aktérů. Mezi tyto aktéry je třeba počítat v první řadě vítězné mocnosti, které měly rozhodující slovo na mírové konferenci. Dále sem řadím potenciální sousedy samostatného československého státu a obyvatelstvo na nárokovaném území, resp. jejich politickou reprezentaci. Zaměřuji se tedy ve své analýze i na jejich roli při formování státního území ČSR, resp. na to, jak a proč tyto aktéři přijímali (nebo nepřijímali) české územní nároky. Výsledná hraniční linie ČSR se někde výrazně odchýlila od hranic dosavadních (tzn. historických) a byla vytyčena zcela nově, což jsem ve své práci explicitně zaznamenal.

Svoji práci jsem časově vymezil od počátku první světové války, kdy česká politika oficiálně – nejprve ústy masarykovského zahraničního odboje a později (na jaře 1917) i na domácí, tzn. rakousko-uherské politické scéně - deklarovala svoje úsilí dosáhnout státní samostatnosti. Závěr práce je pak ohraničen jednáním na pařížské mírové konferenci, resp. podpisem mírových smluv a faktickým provedením rozhodnutí mírové konference. Tyto události totiž – až na jednu výjimku - definitivně stvrdily územní

rozlohu Československé republiky. Zmíněnou výjimkou byla hranice československo-polská. Zde se řešení definitivní podoby hranice prodlužovalo především vzhledem ke skutečnosti, že jak Československo, tak Polsko, patřily mezi vítězné státy – v tomto případě tak sleduji vývoj hraničních sporů až do července 1920, kdy o průběhu hraniční linie rozhodla tzv. Velvyslanecká konference (nově ustavený orgán, jež navazoval na činnost mírové konference).

Ve své práci jsem se nechtěl zaměřit jen na pouhý popis boje za samostatné Československo a jeho státní území; historická fakta sice tvoří významnou část této práce, ale vedle popisu jak se utvářela konečná územní podoba Československé republiky se snažím upozornit na základní (resp. klíčové) argumenty, na jejichž základě česká politika své územní nároky vznášela. Z tohoto důvodu jsem práci – podle podstaty argumentace - rozčlenil do tří částí.